กล้า...เปลี่ยน
U R AGENT FOR

ชวนเกษตรกรมาเป็นผู้ประกอบการกันเถอะ

การเป็นผู้ประกอบการ

1

ผู้ประกอบการคำนึงถึงการลงทุนที่คุ้มค่า โดยมีการวางแผนและจัดการผลผลิต การจำหน่าย การจัดซื้อจัดทำปัจจัยการผลิต และควบคุมให้ได้รายได้สูงกว่าการลงทุนและผู้ประกอบการที่ดีควรดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม

แนวทางหลักที่จำเป็นต้องมีตามลำดับ

- สิ่งแรกที่เกษตรกรคำนึงถึง คือ กำไร แต่ก่อนจะทราบกำไร เกษตรกรต้องทราบต้นทุน ปริมาณ (ข้าว) ที่ผลิตได้และราคาขาย
- ถ้ากำไรน้อย หรือขาดทุน ควรรีบหาสาเหตุเพื่อปรับปรุงในอนาคต สาเหตุที่เป็นไปได้ คือ (1) ราคาไม่ดี หรือ (2) ผลผลิตต่ำ หรือ (3) ต้นทุนสูง หรือทั้ง 3 สาเหตุ
- หาหนทางจำหน่ายให้ได้ราคาดีขึ้น
- หาหนทางลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

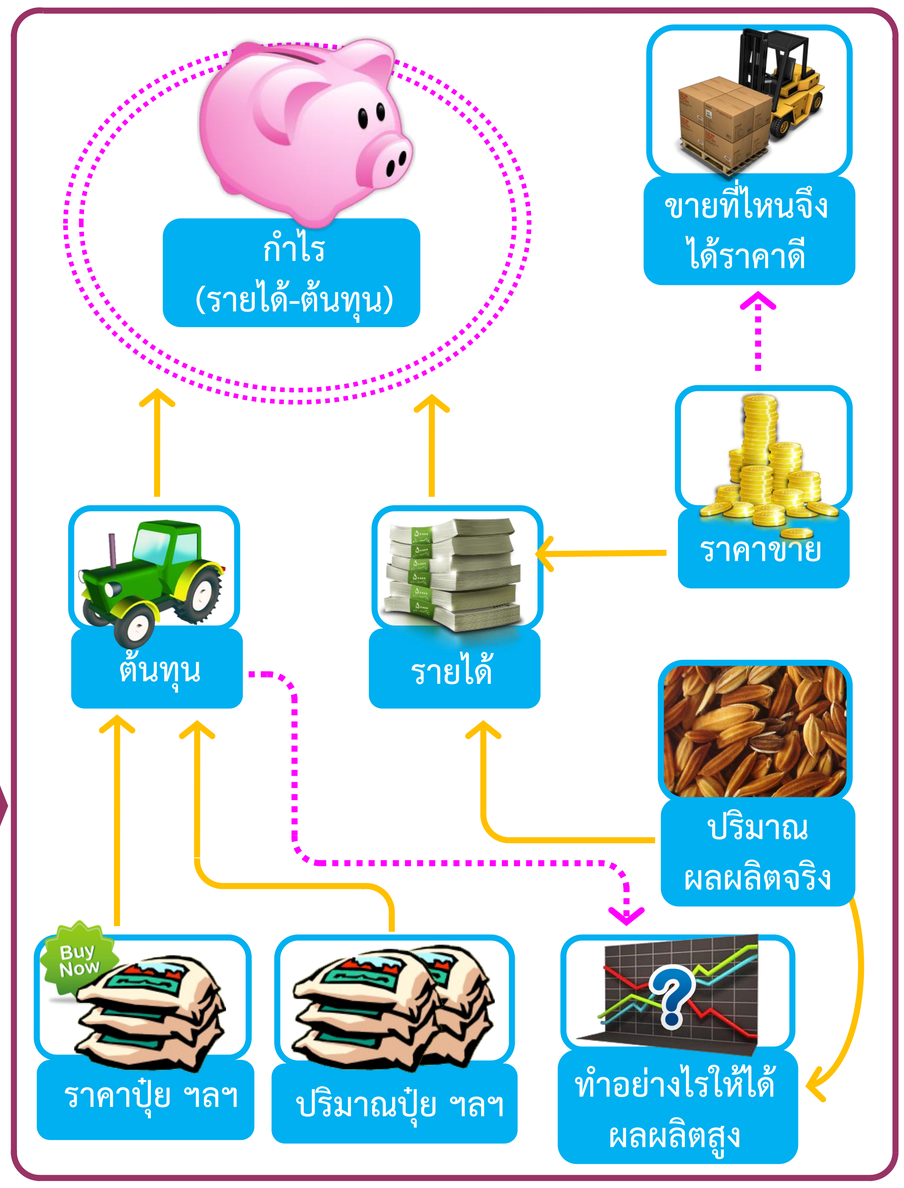

2

เริ่มก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการ

ยกตัวอย่างข้าวเคมีในภาพรวมของจังหวัดพิษณุโลก โดยคำนวณต่อ 1 ไร่

ผลผลิตเฉลี่ย	317.15	ก.ก./ไร่
ต้นทุนรวม	3,222.48	บาท/ไร่
ราคาขาย	10.90	บาท/ก.ก.
รายได้รวม	3,456.95	บาท/ไร่
กำไรต่อไร่	234.46	บาท/ไร่
ต้นทุนต่อกิโลกรัม	10.16	บาท/ก.ก.
กำไรกิโลกรัมละ	0.74	บาท/ก.ก.

คำถามที่ 1
: เหตุใดจึงได้กำไรต่ำมาก ?

ตอบ : ผลผลิตต่ำและต้นทุนต่อกิโลกรัม สูงมาก (แม้ต้นทุนรวมจะไม่สูงก็ตาม)

คำถามที่ 2
: มีต้นทุนรายการใดที่ลดได้บ้าง ?

ตอบ : ลองดูรายการต้นทุนดังต่อไปนี้ จะพบว่าเป็นต้นทุนที่คืนให้เกษตรกรเองไร่ละ 1,353.81 บาท คิดเป็น 42% ของต้นทุนทั้งหมดซึ่งเกษตรกรไม่ต้องการลดอย่างแน่นอน

รายการ	ต้นทุนการผลิตข้าวเจ้า (บาท)			
	ตัวเงิน	ไม่เป็นตัวเงิน	รวม	อัตราส่วนต้นทุนทั้งหมด (ร้อยละ)
ต้นทุนผันแปร	1,799.61	1,292.24	3,091.85	95.95
1. ค่าวัตถุดิบ	597.19	141.11	738.30	22.91
ค่าเมล็ดพันธุ์	74.43	132.33	206.76	6.42
ค่าปุ๋ยเคมี	435.20	0.00	435.20	13.50
ค่าปุ๋ยคอก/ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยชีวภาพ	0.90	6.24	7.14	0.22
ค่าสารเพิ่มประสิทธิภาพ	0.00	1.18	1.18	0.04
ค่าสารกำจัดศัตรูพืช	21.11	0.00	21.11	0.66
ค่าสารป้องกันและกำจัดวัชพืช	65.55	0.00	65.55	2.03
ค่าสารอื่นๆ	0.00	1.36	1.36	0.04
2. ค่าแรงงาน	618.18	1,151.13	1,769.31	54.91
เตรียมดิน	67.90	125.64	193.54	6.01
ค่าแรงงานปลูก	242.03	438.74	680.77	21.13
ดูแลรักษา	2.35	157.84	160.19	4.97
เก็บเกี่ยว	305.90	428.91	734.81	22.80
3. ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ	584.24	0.00	584.24	18.13
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	79.49	0.00	79.49	2.47
ค่าดอกเบี้ยเงินกู้	56.93	0.00	56.93	1.77
ค่าน้ำมัน	218.98	0.00	218.98	6.79
ค่าอาหาร	204.71	0.00	204.71	6.35
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	24.13	0.00	24.13	0.75
ต้นทุนคงที่	69.06	61.57	130.63	4.05
ค่าภาษีที่ดิน	1.20	0.00	1.20	0.04
ค่าเช่าที่ดิน	67.86	0.00	67.86	2.10
ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	61.57	61.57	1.91
ต้นทุนการผลิตรวมต่อไร่ (บาท)	1,868.67	1,353.81	3,222.48	100.00

3

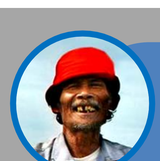

คำถามที่ 3
: ถ้าเช่นนั้นควรใส่ปุ๋ยเพิ่มหรือไม่ เพื่อจะได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ?

ตอบ : อาจจะเป็นทางออกที่ดีถ้าใส่ปุ๋ยเพิ่มขึ้นอีก 1 กิโลกรัมหรือ 5 กิโลกรัม ขายข้าวได้เกินค่าปุ๋ย ซึ่งหมายความว่าเกษตรกรจะหาจุดที่ได้กำไรสูงที่สุดโดยการปรับปริมาณปุ๋ย

ในตัวอย่างนี้พบว่า เกษตรกรเพิ่มปุ๋ย 5 กิโลกรัม จะได้ข้าวเพิ่มขึ้นประมาณ 11.62 กิโลกรัม และเมื่อคูณกับราคาข้าว 10.90 บาท จะได้ 126.65 บาท ราคาปุ๋ยกิโลกรัมละ 13.60 บาท เป็นเงิน 68 บาท แสดงว่าเพิ่มแล้วมีกำไร

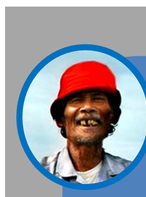

คำถามที่ 4
: แต่ทราบได้อย่างไรว่าเพิ่มปุ๋ย 1 กิโลกรัม แล้วจะได้ข้าวเพิ่มเท่าไร ?

ตอบ : นักวิชาการต้องช่วยหาคำตอบนี้ให้เกษตรกรในจังหวัดของท่าน ซึ่งแสดงด้วยเส้นการผลิต ถ้าทราบแล้วดังรูปก็จะได้คำตอบว่าควรใส่ปุ๋ยเพิ่มหรือไม่ ดังที่ตอบคำถาม 3 ไปแล้ว

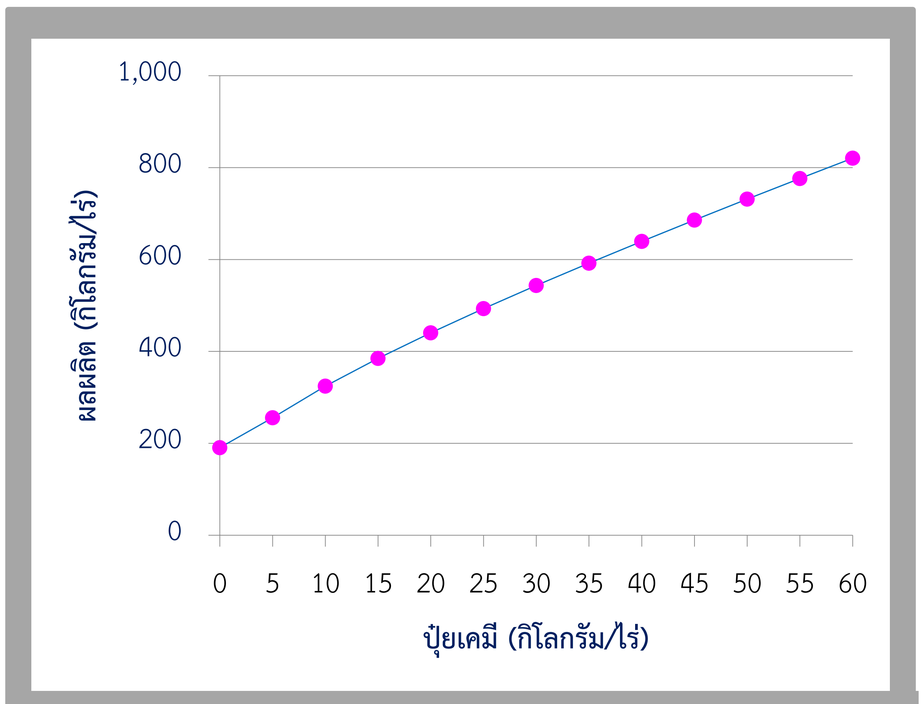

ตอบ : จะเห็นได้ว่าถ้าใส่ปุ๋ยเพิ่มจากค่าเฉลี่ย 20.6 กิโลกรัม เป็น 25 กิโลกรัม ผลผลิตข้าวจะเพิ่ม 11.62 กิโลกรัมต่อไร่

ค้นหาคำตอบเพิ่มเติมได้จากบทที่ 2 ใน "เครื่องมือการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการพัฒนาตนเองด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน"

คณะวิจัย : ศ.ดร.อารี วิบูลย์พงศ์[1] ศ.ดร.ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์[2] ผศ.ดร.เยาวเรศ เชาวนพูนผล[1] รศ.ดร.กาญจนา โชคถาวร[2] นายกฤษฎา แก่นมณี[2]
[1] ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริมเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ และ [2] คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ร่วมกับ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และภาคีระดับจังหวัด (4 จังหวัดนำร่อง)